

سورة الفاتحة

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد

پایان نامه جهت اخذ مدرک دکترای سلامت در بلایا و فوریت ها

عنوان:

تبیین عوامل خطر سلامت مرتبط با تجمعات انبوه و طراحی ابزار ارزیابی خطر متناسب با آن (یک مطالعه ترکیبی)

استاد راهنما:

دکتر عباسعلی دهقانی تفتی - دکتر محمود نکویی مقدم

استاد مشاور:

دکتر محمد حسن احرامپوش - دکتر حسین توانگر - دکتر حسین فلاح زاده

نگارش:

اصغر توان

سال تحصیلی ۹۹ - ۱۳۹۸

چکیده فارسی

مقدمه: امروزه تجمعات انبوه با انگیزه های مختلف مذهبی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و ورزشی برگزار می شوند. به دلایل مختلف، خطرات بسیاری سلامت شرکت کنندگان در تجمعات انبوه را تهدید می کند. از وظایف بخش سلامت شناسایی این خطرات و مدیریت آنها در جهت کاهش آسیب ها به شرکت کنندگان در تجمعات انبوه است. این مطالعه به روش ترکیبی با هدف طراحی و روانسنجی ابزار ارزیابی خطرات تهدید کننده سلامت شرکت کنندگان در تجمعات انبوه انجام شده است.

روش انجام پژوهش: این مطالعه به روش ترکیبی در پنج مرحله انجام شده است. در مراحل اول و دوم یک مطالعه مرور نظام مند و یک مطالعه تحلیل محتوای کیفی با هدف شناسایی خطرات تهدید کننده سلامت در تجمعات انبوه انجام شد. در مرحله سوم گویه های اولیه ابزار با یک مطالعه دلفی استخراج شد. مرحله چهارم جهت تعیین روایی ابزار اولیه با استفاده از نظرات صاحب نظران حوزه سلامت در بلایا انجام شد. در مرحله پنجم با سنجش بیست تجمع انبوه برگزار شده پایایی ابزار سنجیده و گزارش شد.

یافته ها: یافته های مرور نظام مند شامل خطرات تهدید کننده سلامت استخراج شده از متون بود. یافته های مطالعه تحلیل محتوای کیفی در شش درون مایه اصلی خطرات محیطی، خطرات فردی، خطرات روانشناختی، خطرات بهداشتی، خطرات سازماندهی نامناسب و خطرات فرهنگی - اجتماعی بود. با استفاده از نتایج این دو مطالعه گویه های اولیه ابزار طراحی شد. سپس روایی صوری و محتوایی ابزار با نظرات خبرگان حوزه سلامت در بلایا گرفته شد. در نهایت پایایی ابزار با آزمون آلفا کرونباخ و کودریرچاردسون گزارش شد. نمره نهایی آزمون در چهار سطح خطرات خیلی زیاد برای شرکت کنندگان، خطرات زیاد برای شرکت کنندگان، خطرات متوسط برای شرکت کنندگان و خطرات کم برای شرکت کنندگان طراحی شد.

نتیجه گیری: علیرغم برخی محدودیتهای ابزار حاضر می تواند به عنوان یک راهنمای جامع، معتبر و کاربردی جهت ارزیابی، برنامه ریزی و مدیریت سلامت در تجمعات انبوه مورد استفاده قرار گیرد.

کلید واژه ها: تجمعات انبوه، ارزیابی خطر، عوامل خطر، ابزار ارزیابی خطر

تقدیم بہ پدرم بہ استواری کوہ،

مادرم بہ زلالی آب،

ہمسرم بہ یک رنگی محبت،

دخترم بہ طراوت شبنم،

خواہر و برادرم بہ صمیمیت باران

پاس یکدان مخصوص خداوندی است کہ مریاری نمود تا پس از طی مسیری پرفراز و نشیب

نخارش رساله خود را به پایان رسانم. بدون شک جایگاه و منزلت معلم، بالاتر از آن است که در مقام قدر دانی از زحمات این عزیزان بازبان قاصود دست ناتوان، چیزی بنگارم. اما بر حسب وظیفه و از باب "من لم یسکر المخلوق لم یسکر الخالق"، نهایت سپاس دارم از جناب آقای دکتر عباسعلی دهقانی تمتی استاد بزرگوار و مهربان که بدون راهبانهایی ارزنده و حمایتی همه جانبه ایشان انجام این تحقیق میسر نبود. جناب آقای دکتر دکتر محمود نکویی مقدم استاد ارجمند و فریخته که دانش و تجربه خود را سخاوتمندانه در اختیارم گذاشتند و در این عرصه از هیچ کجی بر من دریغ ننمودند.

استاد کرامتقدر جناب آقای دکتر محمد حسن احرامپوش، جناب آقای دکتر حسین توانگر و جناب آقای دکتر حسین فلاح زاده که بارها بنیابی و مشاوره حکیمانۀ و دلسوزانه درس های ارزشمندی را به بنده آموختند.

استاد کرامتقدر داور سرکار خانم دکتر مساحه یاریان، سرکار خانم دکتر وحیده سلیمی، جناب آقای دکتر سید علی المدرسی و جناب آقای دکتر محمد رضا خواجه امینیان که تقد و تنایید این اثر را توسط ایشان مایه مباحث خود می دانم.

و با تقدیر فراوان از مدیران، کارشناسان و کارکنان دانشگاه های علوم پزشکی کشور و حلال احمر کشور، که در مراحل مختلف این پژوهش، همکاری صمیمانه خود را ابراز داشتند.

فهرست مطالب

۱	فصل اول: کلیات تحقیق.....
۲	مقدمه
۲	بیان مسئله.....
۵	اهداف پژوهش.....
۶	سوالات پژوهش:.....
۷	فصل دوم: مروری بر متون
۸	مقدمه:
۸	مروری بر تحقیقات انجام شده.....
۱۲	فصل سوم: مواد و روش ها
۱۳	مقدمه
۱۳	نوع پژوهش.....
۱۵	مرور نظام مند (مرحله اول).....
۱۸	مطالعه کیفی (مرحله دوم)
۲۳	مطالعه ابزار سازی (مرحله سوم).....
۲۶	تعیین روایی صوری.....
۲۷	تعیین روایی محتوی:
۳۱	تعیین پایایی ابزار.....
۳۲	ملاحظات اخلاقی.....
۳۳	محدودیت های پژوهش
۳۴	فصل چهارم: نتایج.....
۳۵	مقدمه:
۴۱	یافته های مطالعه کیفی:.....

۶۵	یافته های مطالعه مرور نظام مند
۷۴	تعیین روایی صوری ابزار
۸۱	تعیین روایی محتوایی ابزار
۹۴	تعیین پایایی ابزار
۹۵	وزن دهی به گویه ها و طراحی ابزار نهایی
۹۶	فصل پنجم بحث و نتیجه گیری
۹۶	مقدمه
۹۷	بحث یافته های مرور نظام مند
۱۰۴	بحث یافته های مطالعه کیفی
۱۱۰	بحث مطالعه ابزارسازی
۱۱۵	نتیجه گیری (فرا استنباط):
۱۱۶	کاربست پژوهش:
۱۱۷	پیشنهادهای برای پژوهش های آینده:
۱۱۸	فهرست منابع
۱۲۵	پیوست ها
۱۲۶	پیوست یک: گزارش کیفی مقالات وارد شده به مطالعه مرور نظام مند بر اساس ابزار STROBE
۱۲۷	پیوست دو: راهنمای مصاحبه نیمه ساختار یافته
۱۲۸	پیوست سه: فرم رضایت آگاهانه برای شرکت در مصاحبه
۱۲۸	پیوست چهار: پرسشنامه ارسالی به متخصصان جهت تعیین نسبت روایی صوری
۱۲۹	پیوست پنج: پرسشنامه ارسالی به متخصصان جهت تعیین نسبت روایی محتوا (CVR):
۱۲۹	پیوست شش: پرسشنامه ارسالی به متخصصان جهت تعیین شاخص روایی محتوا (CVI):
۱۳۰	پیوست هفت: ابزار نهایی ارزیابی خطرات تهدید کننده سلامت در تجمعات انبوه

فهرست جداول

جدول ۳-۱: حداقل مقادیر CVR مورد نظر Lawshe جهت مناسب بودن روایی محتوی	۲۸
جدول شماره ۴-۱: خطرات مرتبط با سلامت در تجمعات انبوه بر اساس گزارش مقالات وارد شده به مطالعه	۳۵
جدول شماره ۴-۲: خطرات تهدید کننده سلامت افراد شرکت کننده در تجمعات انبوه به تفکیک حیطه ها	۴۰
جدول ۸-۴: مشخصات دموگرافیک شرکت کنندگان در مصاحبه	۴۲
جدول ۹-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه خطرات محیطی	۴۴
جدول ۱۰-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه خطرات روانشناختی	۴۷
جدول ۱۱-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه خطرات فردی	۴۹
جدول ۱۲-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه خطرات بهداشتی	۵۱
جدول ۱۲-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه خطرات بهداشتی	۵۱
جدول ۱۳-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه خطرات ناشی از سازمان دهی نامناسب	۵۸
جدول ۱۳-۴: ساختار موضوعی مربوط به درون مایه معضلات فرهنگی - اجتماعی	۶۳
جدول ۱۴-۴: گویه های اولیه ابزار و منبع استخراج هر گویه	۶۶
جدول ۱۵-۴: نتایج حاصل از روایی صوری کمی گویه ها	۷۵
جدول ۱۶-۴: نمره CVR کسب شده برای هر گویه	۸۲
جدول ۱۷-۴: نمره I-CVI کسب شده برای هر گویه	۸۳
جدول ۱۸-۴: نتایج آزمون های آماری برای سنجش پایایی ابزار	۹۵